

Tekst 2 Het mag wel wat strenger

- In alinea 1 wordt de tolerante houding van taalkundigen “tegenover vrijwel elke nieuwlichterij” (regel 13) licht karikaturaal met voorbeelden getekend.
- 2p 31 Citeer drie verschillende woordgroepen of woorden uit alinea 1 waaruit het karikaturale karakter van deze voorbeelden duidelijk blijkt.

- In alinea 1 worden voorbeelden gegeven van drie algemene argumenten waarom taalkundigen tolerant staan “tegenover vrijwel elke nieuwlichterij” (regel 13).
- 2p 32 Vat deze drie algemene argumenten samen.
Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord in totaal niet meer dan 30 woorden.

- “Taalkundigen vinden alles maar goed.” (regels 1-2)
Over deze tolerantie van taalkundigen staan in alinea 1 tot en met 3 twee standpunten centraal.
- 2p 33 Vat deze twee standpunten en hoofdargumenten samen door onderstaande zinnen aan te vullen. Neem de nummers uit de zinnen over en zet daarachter je antwoord.

In algemene zin zijn taalkundigen (1a) (kies uit: terecht/onterecht) tolerant, want ... (1b)... .
Echter, in specifieke zin zijn taalkundigen (2a) (kies uit: terecht/onterecht) tolerant, want ... (2b)... .

- In alinea 6 wordt een onderzoek van Astrid Wijnands besproken.
- 1p 34 Welke **voorwaarde** voor goed grammaticaonderwijs illustreert dit onderzoek vooral, gelet op de strekking van alinea 5 tot en met 7?
De gebruikte bronnen moeten
- A duidelijk met elkaar in tegenspraak zijn.
  - B inhoudelijk genoeg van elkaar verschillen.
  - C ouderwetse taalopvattingen hanteren.
  - D zich afzetten tegen soepele taalopvattingen.

- 1p 35 Welk **kenmerk** van goed grammaticaonderwijs illustreert het onderzoek van Wijnands vooral, gelet op de strekking van alinea 5 en 6?
Bij goed grammaticaonderwijs
- A gaan leerlingen met elkaar in gesprek over het belang van taalregels.
  - B kunnen leerlingen samen met autoriteiten oordelen over taalregels.
  - C leren leerlingen zelf na te denken over de kwaliteit van taalregels.
  - D weten leerlingen hoe ze zelfstandig taalregels op kunnen stellen.

In alinea 6 en alinea 7 wordt uitgelegd hoe men de reflectieve ontwikkeling van leerlingen bij grammaticaonderwijs kan bevorderen.

2p 36

Vat deze uitleg samen.

Geef antwoord in een of meer volledige zinnen en gebruik voor je antwoord in totaal niet meer dan 30 woorden.

“van tolerantie leer je niets” (regels 41-42)

2p 37

Welke twee van onderstaande partijen uit tekst 2 zijn het waarschijnlijk duidelijk eens met deze uitspraak, gelet op de tekst?

Noteer de nummers van de twee juiste partijen.

- 1 Astrid Wijnands
- 2 de gemiddelde taalkundige
- 3 de schrijver van tekst 2
- 4 leerlingen in de grammaticales
- 5 moderne taaladviseurs
- 6 taalgebruikers die verouderde normen handhaven

De titel van tekst 2 luidt ‘Het mag wel wat strenger’.

2p 38

Welke bewering geeft de betekenis van deze titel het best weer?

Taalkundigen en taaladviseurs moeten in hun taaladviezen

- A consequenter zijn, want anders verwerven leerlingen te weinig kennis over taalregels.
- B scherper zijn, want anders verloedert de taalbeheersing van leerlingen te zeer.
- C stelliger zijn, want anders wordt het taalbewustzijn van leerlingen niet uitgedaagd.
- D strikter zijn, want anders zullen leerlingen te veel taalfouten blijven maken.

Volgens tekst 2 zou het stimuleren van de reflectieve ontwikkeling van leerlingen een belangrijk doel van taalonderwijs moeten zijn.

Hieronder volgen vier situaties.

2p **39** Geef voor elke situatie aan of deze wel of niet de reflectieve ontwikkeling van leerlingen duidelijk zal stimuleren, gelet op de strekking van tekst 2. Neem de nummers van de uitspraken over en zet daarachter *wel* of *niet*.

- 1 Leerlingen krijgen een toets over zinsontleding; daarna corrigeren ze hun toets zelfstandig met een gedetailleerd nakijkformulier en controleren ze kort in tweetallen elkaars correcties.
- 2 Leerlingen lezen drie varianten van een zin: één met archaïsche woorden, één met moderne, gangbare synoniemen daarvan en één met straattaalsynoniemen; ze moeten daarna aangeven welke van de drie varianten juist is.
- 3 Leerlingen lezen twee inhoudelijk identieke, correct geschreven teksten die enkel in woordkeuze en zinsbouw nogal afwijken; ze bepalen daarna welke van beide teksten het beste Nederlands bevat.
- 4 Leerlingen ordenen schematisch Nederlandse leenwoorden uit het Duits, het Spaans en het Russisch; ze bepalen daarna uit welke taal het Nederlands de meeste leenwoorden heeft.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift.